

سخن سردیبر

به بهانه سالروز زمینلرزه ۲۱ آبان ماه ۱۳۹۶ سرپل ذهاب - ازگله

کشور ایران با داشتن پوسته‌ای قاره به نسبت ضعیف در میان دو صفحه قاره‌ای صلب تر قرار گرفته و بخشی از یک پهنه برخوردی گسترده و ناهمگون را تشکیل می‌دهد. برخورد و همگرایی صفحه‌های اوراسیا در شمال و عربی در جنوب سبب ایجاد فوازش و دگرشکلی کمرندهای کوهزایی، تشکیل پدیده‌های فیزیوگرافی عهد حاضر و زمین ساخت جنبا در ایران هستند. وجود گسل‌های فراوان جنبا در ایرانزمین، گویای پتانسیل بالای دگرشکلی در این گستره می‌باشد که بخش عمده‌ای از این دگرشکلی‌ها به صورت زمینلرزه‌های باستانی - تاریخی (پیش از سال ۱۹۰۰ میلادی) و دستگاهی (از سال ۱۹۰۰ میلادی تا کنون) در جای جای کشور ما روی داده و تلفات جانی و مالی فراوانی بر جای گذاشته‌اند.

با توجه به گوناگونی ویژگی‌های لرزه‌زمین ساختی ایرانزمین، به طور معمول پارامتر و سازوکار زمینلرزه‌ها نیز در پهنه‌های مختلف کشور متفاوتند. برای نمونه در گستره زاگرس، زمینلرزه‌های فراوانی با بزرگای بیشتر متوسط و گاهی بزرگ‌اند که اثر گسیختگی ژرفی به سطح رسیده و بنابراین زمینلرزه‌ها در زاگرس به ندرت با گسلش سطحی همراهند، در حالی که در ایران مرکزی، زمینلرزه‌ها دارای فراوانی کمتر و بزرگای بالاتری‌اند و در نتیجه اغلب زمینلرزه‌ها در ایران مرکزی با گسلش سطحی همراهند.

در ۲۱ آبان ماه ۱۳۹۶، زمینلرزه‌ای قوی با بزرگای گشتاوری ۷/۳ بخش‌هایی از استان کرمانشاه (بخشی از زاگرس) را لرزاند و ویرانی‌ها و تلفات گسترده‌ای بویژه در سرپل ذهاب و ازگله بر جای گذاشت. همدلی و همیاری مردمی در تمام قشرها برای امداد و کمک‌رسانی بی نظیر بود و دولت و سازمان‌های ذیربط هم برنامه‌ها و قول‌هایی برای بازسازی مناطق زلزله زده اعلام داشتند.

شوربختانه در تاریخ ۴ آذر ماه ۱۳۹۷ یعنی حدود دو هفته پس از سالروز زمینلرزه سرپل ذهاب - ازگله، زمینلرزه دیگری با بزرگای ۶/۴ بار دیگر کم و بیش همان مناطق را لرزاند که خوشبختانه تلفاتی در بر نداشت ولی حدود هزار نفر مجروح بر جای گذاشت. به نظر می‌رسید علت نداشتن تلفات در این زمینلرزه، ساخت و سازه‌های مناسبی باشد که قول آن به مردم زلزله زده داده شده بود ولی شواهد نشانگر این است که این گونه نبوده و هنوز تا بازسازی مناطق تخریب شده در اثر زمینلرزه آبان ۹۶ راه درازی در پیش است. باید یادمان باشد که ایرانزمین گستره‌ای است لرزه‌خیز و رویداد چنین زمینلرزه‌های ویرانگری در جای جای این کشور پهناور، امکان پذیر و طبیعی است. افزون بر آن، فراموش نخواهیم کرد که زمینلرزه انسان را نمی‌کشد، بلکه ساخت و سازه‌های نامرغوب و بی کیفیت سبب کشتار مردم می‌گردد. باید به این اشعار پایبند باشیم که: "گسله‌های فعالمان را بشناسیم و راه زندگی کردن با زمینلرزه‌ها را بیاموزیم."